

PZS POMAGA ODPIRATI ZAPRTO OBMOČJE SLOVENIJE

Predsednik Planinske zveze Slovenije Andrej Brvar je konec junija in sredi julija pisal daljši pismi predsedniku slovenske vlade Lojzetu Peterletu in ministru za notranje zadeve Igorju Bavčarju. Vsakega posebej je natančno seznanil z najpomembnejšimi nalogami PZS in z nekaterimi prav izjemnimi statističnimi podatki, ki kažejo, koliko je v naši republiki planincev, kaj vse so postavili in uredili in kaj vzdržujejo, poleg tega pa ju je seznanil tudi z nekaterimi načrtovanimi dejavnostmi slovenskih planincev.

PISMO PREDSEDNIKU VLADE

»V zadnjem času,« piše v pismu Lojzetu Peterletu, »je najbolj aktualna potreba, da ohranimo gore žive in predvsem ekološko čiste. Onesnaževanje narave, ki ga prispevajo planinci, je največje tam, kjer je koncentracija planincev največja — v planinskih postojankah. Čeprav trdnih dokazov in analiz, ki bi potrjevale splošno onesnaženje, ki ga povzročajo postojanke, ta hip ni, pa želimo s splošno usmeritvijo delovati tako, da zmanjšamo porabo pitne vode v gorah na minimum. Zavedamo se namreč, da bo svetovni problem leta 2000 pomanjkanje pitne vode. S tem v zvezi imamo že pripravljene predloge: uvedba suhih stranišč v planinskih postojankah, nadomestitev agregatov z alternativnimi viri energije (sončne celice, veter) in bistveno zmanjšanje pranja v gorah. S tem v zvezi že tečejo priprave, da omejimo izbiro hrane v gorah in da začnemo planinci nositi v nahrbtniku tudi rjuho.

V povezavi s samoupravnim sporazumom predlagamo, da bi v prihodnjem obdobju bila vsebina sporazuma o vlaganjih v visokogorske planinske postojanke ekološko obarvana. To pomeni, da bi dajali prednost uvedbi suhih stranišč in nadomestitvi dizelskih agregatov s sončnimi celicami oziroma pogonu na veter.

Eno od skupnih vprašanj je po našem mnenju tudi odpiranje zaprtih območij. V zgodovini je vedno obstajala elita, ki si je rezervirala prostor, v katerega navaden smrtnik ni smel vstopiti. Planincem je vseeno, ali so kakšna območja zaprta zaradi obrambnih, lovskih ali državnih potreb, posledica pa je vedno ista — tak predel slovenske zemlje je za nas nedostopen. Zato pozdravljamo napovedano odprtje območja Kočevske Reke, hkrati pa smo že začeli pripravljati načrt, kako bi speljali

nekaj planinskih poti po predelih, ki so planinsko zanimivi. Pričakujemo, da se bo ta proces nadaljeval in da bosta ponovno dostopna tudi Krim in Boč, da bomo lahko varneje hodili po hribih od Postojne do Pivke itd. S tem bi za hojo odprli območja južno od Ljubljane in v veliki meri razbremenili nekatere planinske predele. S tem v zvezi je povezano tudi vprašanje mejnega pasu, ki je pred kratkim zaposlovalo slovensko javnost. Planinci smo že tedaj izrazili stališče, naj bi mejni pas ukinili in da naj bi milica prevzela skrb nad čuvanjem meje.

Posebej je Andrej Brvar opisal stanje Gorske reševalne službe, ki opravlja naporno in nadvse koristno (tudi) humanitarno delo, in prosil predsednika slovenske vlade, naj pomaga omogočiti, »da predlagane spremembe zakonov ne bodo obšle stakusa Gorske reševalne službe«.

Naposled se je dotaknil še slovenskega alpinizma, »ki je ta hip prav v svetovnem vrhu« in dal v razmislek svoj predlog, »da bi v katero od kulturnih misij (predavanja o alpinističnih dosežkih) poslali alpiniste. To velja še toliko bolj, ker je alpinizem mnogo bolj cenjen v zahodnoevropskih državah kot v Jugoslaviji (predvsem Francija, Švica, Avstrija in Nemčija).«

PISMO NOTRANJEMU MINISTRU

Slovenskemu notranjemu ministru Igorju Bavčarju je predsednik PZS Brvar pisal, da se precejšen del evropskih turističnih tokov z morskih obal preusmerja v notranjost in v gore, »s tem v zvezi pa se planinske postojanke vsako leto srečujejo s problemom prijavljanja tujcev. Zahteva, da je potrebno v 24 urah dostaviti prijavnice na ustrezno PM, predstavlja za marsikatero visokogorsko postojanko neresljivi problem. Morda bi poiskali skupno pametno rešitev izmed mnogih, ki smo jih že predlagali.«

Potem ko je Andrej Brvar — enako kot predsedniku vlade Lojzetu Peterletu — tudi Igorju Bavčarju razložil delovanje, financiranje in težave GRS, mu je podrobneje nanizal poglede Planinske zveze na zdaj še vedno zaprto območje Kočevske Reke, ki je za planince nadvse zanimivo. »Predel Kočevske Reke,« je zapisal Andrej Brvar, »je za planince zanimiv, predvsem še obronki nad Čabranko in Kolpo ter Go-

teniški Snežnik. Zaradi obširnosti območja in nedotaknjenosti bi bilo prenevarno odpreti ta predel za množičnejši obisk, ne da bi prej označili nekaj planinskih poti.«

Potem je predlagal: »Izhodišče planinskih poti bo obstoječa planinska postojanka pri Jelenovem studencu, ki jo upravlja PD Kočevje. Obenem pa bi morali dobiti približno štiri do pet ur hodá od te koče še eno planinsko postojanko. Planinci smo pripravljani prevzeti katero od obstoječih lovskih koč v upravljanje za potrebe planinstva. Ker je območje v dobršni meri ohranilo še prvobitni značaj, je potrebno vsak poseg v prostor dodatno pretehtati. Da bo označevanje planinskih poti potekalo karseda strokovno, se bo še posebej vključila komisija za pota pri Planinski zvezi Slovenije. Poslanstvo PZS pri odpiranju zaprtega območja Kočevske Reke je v infrastrukturnem urejanju predela. To pomeni, da bomo poskrbeli za ureditev planinskih poti, izdajo kart (kar je deloma že realizirano s karto Gorski Kotar), upravljanjem planinskih postojank, izdajo vodnikov in usposobitvijo vodnikov za vodnje društvenih izletov v te predele. Med delavci posestva Snežnik je nekaj planin-

cev. Zato bi bilo smiselno, da planinsko poseganje v tem delu izvedemo skupaj z njimi.«

SPREJEM DELEGACIJE PZS

Tako predsednika vlade kot notranjega ministra je predsednik PZS prosil za sprejem manjše delegacije slovenskih planincev, da bi v osebnem pogovoru razrešili nekatera vprašanja. Tako je Igor Bavčar, slovenski notranji minister, sprejel predsednika PZS Brvarja, podpredsednika Jožeta Dobnika in tajnika Janka Pribošiča, ki so med drugim posebej poudarili, da se planinci zavzemamo za čimmanjšo mero v omejevanju gibanja ljudi, tudi tujcev, tako ob meji kot v notranjosti dežele. Republiški sekretar Bavčar se je strinjal s predlogom o markiranju poti v območju Kočevske Reke, predvsem v smeri Kolpe in Čabranke, ki bi usmerjale ljudi, zagotavljale red v prostoru in tako prispevale k varovanju neokrnjenosti naravnega okolja. V načrtu Založbe pri PZS je izdelava planinske karte 1 : 25 000 za to območje. Nova slovenska vlada doslej še ni pokazala, da planinski organizaciji, eni od najstarejših in najbolj množičnih društvenih organizacij pri nas, ne bi bila naklonjena.

POTI IN STRANPOTI MNOŽIČNEGA PLANINSTVA

PREOBLJUDENA POTA IN PREPOLNE KOČE

PAVLE ŠEGULA

Planinska organizacija si je v svoj delovni program zadala tudi (in predvsem) nalogo, da bo gore približala vsakomur, ki bi jih rad поблиže spoznaval in obiskoval. V skoraj sto letih njenega obstoja ji je ta cilj uspelo v marsičem doseči in celo preseči. Dandanes se rada in pogosto pohvali z milijoni in več planincev, ki vsako leto (in zlasti poletje) v nezadržnem valu preplavijo naše gore in oblegajo planinske postojanke. Trudi se, da bi bil obisk še večji, bolje organiziran in združen s čim manjšimi nevednostmi. Kajti ni lepo vse, kar se kaže očem dolincev, posebno tistih, katerih pota se le redko ali pa kar nikoli ne križajo z gorskimi stezicami. Radi bi povsem odpravili ali vsaj kar najbolj zmanjšali število nesreč, izboljšali varnost na poteh in drugje, povečali udobje v gorskih postojankah, dosegli, da bi se obiskovalci obnašali lepo in spodobno, da bi prizanašali okolju — in še marsikaj drugega. O varnosti v gorah pišemo veliko. Da bi bila kar največja, so planinci ustanovili celo svojo lastno Gorsko reševalno službo. Veliko opozarjamo in dosti storimo, da bi ne bilo nesreč. Vendar pa je z varnostjo posredno povezano tudi marsikaj drugega.

O nečem, kar sodi v to zvrst težav, ki tarajo sodobnega planinca, bi rad zapisal nekaj ugotovitev, dal pa tudi kakšen predlog v premislek.

NENORMALNE RAZMERE

Spomnimo se, da so različni predeli slovenskih gora različno obiskani. Ogromno je predelov, kjer so ljudje kljub vsem lepotam in dobrim potem prava redkost. Tudi koč, ki se ne morejo pohvaliti s preobilnim obiskom, ni tako malo. O vsem tem v glavnem zelo malo vemo; po drugi plati pa je to neravnovesje za društva, za odbore, zveze, za lastnike in upravljalce poti in koč prav hud problem. Tistih, ki zahajajo v gore, to ponavadi prav nič ne zanima, razen — seveda — če so osebno prizadeti.

To naj bi bila prva, »hladna« plat medalje.

Bolj znana in »vroča« je druga: prenapolnjene koče in pota. Na stezah — tudi izpostavljenih, težjih, zavarovanih plezalnih poteh — se pogosto, še najbolj ob sobotah in nedeljah, tare mlado in staro, da vse skupaj že prehaja v svoje nasprotje tistega, kar ljudje iščejo in si žele: mir, lepoto, sprostitve. Če to bežno podobo po-